

ВИЛИЈАМ ХОУП ХОЦСОН

ДОЗИВАЊЕ У ЗОРУ

Онима који су изразили сумњу у погледу веродостојности великог Саргашког мора, тврдећи да су романтичне особености овог изузетног мора траве умногоме преувеличане, указао бих да је ова маса морског корова што вреба у средишњим деловима Атлантског океана непостојана, не нужно усредсређена на једну област, већ да се физички креће стотинама миља у складу с олујама и превладавајућим ветровима, премда увек с извесним ограничењима.

Отуда је могуће да су људи који су се упуштали у потрагу за њом и нису је налазили тамо где су је очекивали, неразборито сматрали да је она тек нешто више до обичан мит, настао око тих зачудних површина и малих скупина траве на које су можда набасали. А све то време негде на северу или југу, истоку или западу, та неизмерна, колебљива маса морске траве лежала је мирно, самотна и непроходна – гробље изгубљених бродова, корова и заборављених ствари. Што ће моја прича и доказати свима који је прочитају.

Бејак, у време тих збивања, путник на великом барку од осам стотина и деведесет тона, на путу ка Барбадосу. Пратило нас је веома лепо и пријатно време с промењивим ветром првих двадесет дана, због чега је посада имала много посла око крстова.

Двадесет и првог дана, међутим, време се погорша, те капетан Џонсон с мраком прикрати једро све до главне вршњаче и заустави лађу.

Упитао сам га за разлог тог поступка, будући да ветар није био неуобичајено јак. Одвео ме је доле у салон и тамо ми помоћу дијаграма показао да се налазимо унутар источног обода великог циклона који се кретао ка северу из дела надомак полутара, али

је непрестано нагињао ка западу док је напредовао. Зауставивши брод као што он беше учинио, капетан је омогућио циклону да продужи своје путовање ка западу и нас остави на миру. Да је пак наставио да плови, одвео би нас напослетку у само срце олује, где смо врло лако могли остати без јарбола или чак потонути; јер бес је тих олуја чудесан ако им се човек заиста нађе у домашају.

Капетан ми је изложио своје мишљење и разлоге за претпоставку да је та олуја, чији смо само руб осетили, такорећи, циклон прилично необичне снаге и величине. Уверио ме је исто тако да ће у освит сутрашњег дана сасвим вероватно постојати изванредан доказ тога, у виду огромних површина плутајуће траве и корова на које ћемо врло извесно набасати кад он поново управи брод да заузме курс ка југу. Те масе морске траве, обавестио ме је, отргле су се из Великог вира у Атлантском океану, где су се големе количине ње сабирале и пружале – испрекидане или не – многим стотинама миља. Било је то место које су сви разумни морепловци желели да избегну.

Потом, све се испостави као што је капетан предвидео. Олуја се током ноћи из сата у сат смиривала док је циклон промицао ка западним морима; тако да, пре него што је зора зарудила, плутасмо на површини унеколико исцрпљени гивањем воде након промакле олује, но готово без и најмањег дашка ветра.

У поноћ сиђох на починак; али опет се за неколико часова нађох на палуби јер бејаш неспокојан. Затекао сам капетана Џонсона како шета горе с првим официром и пошто сам га поздравио, отиђох до оgrade са заветринске стране да посматрам освит зоре која је чак и тад благо обасјавала источно небо. Сванула је тек умереном брзином, јер још нисмо били зашли у тропе, и посматрао сам је веома помно будући да ме је светлост праскозорја одувек необично привлачила.

Прво се на истоку појавило бледо треперење светлости, сасвим чудесно, стигло је тако тихо на небеса да је могло бити и сабласно светло што потајно уходи уснули свет. А онда, чак и док сам посматрао ту појаву, по северу се распршише нежне нијансе ружичасте, а потом и загасита наранчаста светлост посред неба. Убрзо се указала неизмерни обрис зеленила, посве чаробног, високо на небу, а из тог зеленог и етеричног сјаја потпуне тишине падоше завесе жуте попут лимуна које подстакосе очи да се кроз њихову мистерију загледају у изгубљену даљину тако да ми мисли беху прилично далеко од овог света.

А та светла су расла и јачала, као да је у њима био снажан пулс, те се чудо светлости праскозорја непрестано пружало пред очима, све постојанијим блештавилом, док се источно небо не

испуни загаситом и прозračном бојом лимуна, прошараном по-преко облацима прозирног сивила и нежног сребра. Те се напослетку указа мало светло на пучини, чудесно и туробно, од којег се цео тај бескрајни океан праметну у још већу мистерију.

И дакако, док сам тако посматрао море, нешто прекину сла-башно рађање светла изнад вода, али што испрва нисам могао да видим тачно. Из измаглице изгубљеног обзора убрзо се издигну мала и златна дивота, па сам знао да је сунце готово изашло из тмине. И та златна светлост начини ореол у том делу далекога света, бацивши зрак преко тајанства мрачних вода. Потом сам донекле јасније видео то што је лежало на води, између мене и удаљене светлости зоре. Радило се о огромном, наизглед ниском острву усред чамотиње океана. Но, како сам добро знао из мапа, није било ниједног острва у тим крајевима; закључио сам, стога, да се засигурно ради о острву морске траве, о којој је капетан претходног дана причао.

„Капетане Џонсоне”, позвао сам га, тихо, јер деловало је да тако дубок мук влада око брода. „Капетане Џонсоне. Донесите двоглед.” И убрзо смо посматрали тмину која је ишчезавала на тој плутајућој земљи олује.

Сад док смо помно гледали то мирно сивило мора на слабо видљивом острву, испуни ме двоструко јаче осећање мистерије и потпуни тајац освита дана, те светла и јутарњи наук који се са сваким праскозорјем немо приповеда изнад света. Чинило ми се да изнова и крајње јасно чујем сваки звук и неодређени шум око себе; тако да ми је слабашно шкрипање јарбола и конопача звучало као продорно дозивање у тој тишини док је море производило тупе и влажне звуке ударајући у мокре бокове брода, а од бата нечијих корака на прамници учини се да цела лађа одјекује празно.

Али кад сам ослушнуо делове мора у даљини, чак и док сам с осећањем задивљености посматрао оно сабласно острво напола видљиво у зори, као да никад никакав звук тамо није постојао, изузев што је можда неки влажни ветар тумарао узалудно у даљинама океана.

Све ће вам ово помоћи да донекле разумете расположење које ме је било обузело; заиста, мислим да то расположење није било само моје; јер капетан је био веома тих, и ретко је проговарао, непрестано загледан ка сивој тмини острва у зори.

А затим, док је сунце јасно бацало први зрак сунца преко измаглица скривеног обзора, зачу се тих, танушан звук из свеколиког праскозорја овог света. Као да чух ситан глас миљама удаљен, како ми пристиже с бескрајне раздаљине.

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

Звучао ми је врло слабо и наизглед изгубљено у целој тој мистерији источнога мора, дојездивши из спокоја зоре. Ка истоку су се пружали само празнина и сивило, и треперави сјај зоре, и први зраци јутра над сребрносивим лескањем мора. Само то, и ниска површина острва од морске траве, можда пола миље ка истоку – пушта сена, нечујна на води.

Прислонио сам руку на ухо и ослушнуо, гледајући у капетана; и он је једнако слушао, прво осматривши добро призор својим двогледом. Али сад је зуррио у мене напола упитним погледом.

Сунце се уздизало изнад руба сивога и светлуцавога океана попут каквог пламеног друма, напола пресечено суморном површином травнатог острва. У том тренутку опет се зачу:

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”, допирало је из јутарње светлости која се пре-сијавала на источном мору. Далек, слаб и самотан беше тај глас, и тако танан и етеричан да је могао бити и неки дух што нејасно дозива из сивога пространства – сенка гласа међу неухватљивим сенкама.

Загледах се на све стране по целом мору и заиста, на свакој страни видех да је прекривено острвцима од траве, јасно уочљивим на сребрној боји јутарњег мора дуж спокојних миља ка хоризонтима. Док сам гледао тамо-амо с извесном запањеношћу, опет ми је до ушију допро слабашан звук – као да сам чуо тиху, пригушену мелодију на истоку, која је звучала потпуно невероватно, далеко и нестварно изнад мрмора воде. Реска и чамотна но нејасна беше; убрзо је више нисам чуо.

Капетан и ја смо се често згледали за то време; и поново смо претражили пространство источног мора и пустилину на дугом, ниском острву од траве; али нигде ничег није било што би нам могло помоћи да разумемо ту појаву која нас је згранула.

Први официр је такође стајао крај нас и ослушкивао. Чуо је чудно тихо дозивање и мелодију; али ни он није знао нити разумео ништа што би нам помогло да просудимо о чему је реч.

Док смо пили јутарњу кафу, капетан Џонсон и ја смо разговарали о том тајанственом догађају и никако нисмо могли да дођемо до прецизнијег закључка, изузев да се можда радило о некој усамљеној олупини заглављеној у трави великог острва што се пружало источно од нас. То је уистину било довољно добро објашњење, само да смо могли пружити доказе за њега. У ту сврху, капетан је наредио да се спусти један чамац с бројном посадом, у којој ће

сваки човек бити наоружан мускетом и сабљом. Поврх тога, у чамац је спустио и две секире и три харпуна или копља с двоструком оштрицом за лов на китове, са сечивима од готово два метра, врло оштра и широка попут мог длана.

Мени је доделио два пиштоља, чиме се и он опремио, а обојица смо имали личне ножеве. И по свему овоме можете да видите, као што сам већ рекао, да су капетану претходне авантуре с том травом биле познате и да је знао за опасности које су јој биле особене.

Запутисмо се убрзо по јутарњој ведрини према огромном острву морске траве које је лежало на истоку. Острво је било, рецимо, готово две миље дуго и, како смо открили, више од пола миље широко, или како морнари рекоше, „с бока на бок”. Дошли смо до њега врло брзо, па капетан Џонсон нареди људима да спусте весла кад смо били на двадесетак хватова од саме средине острва која се налазила наспрам брода. Ту смо накратко застали и посматрали траву двогледом, претраживши је са свих страна, али нигде не видесмо ни знак икакве олупине, нити траг који би указивао на постојање људског живота.

Но, троговима постојања морских животиња није било краја будући да је деловало како сва та трава по спољним ободима врви од разних створења иако ми то испрва нисмо могли да опазимо због сличности њихових боја са жутилом корова, који је био веома жут по тананим ободним влатима што су се пружале по води. Унутар те острвске масе видео сам да постоји тамна и зеленија нијанса жуте, те сам тамо открио да је та зелена загаситост боја огромних стабљика траве које су сачињавале главну масу острва, попут бројних бескрајних ужади или змија, жутозелених, наквашених и туробних, што тумарају унутар својих намотаја, завоја и великих сплетова који су творили тако неизмеран и суморан лавиринт.

Пошто смо прилично добро осмотрили тај део, окренули смо се ка северу и капетан Џонсон нареди људима да веслају полако дуж обале тог великог острва од траве. Тако смо прошли целу једну миљу све док нисмо дошли до краја и окренули чамац ка истоку како бисмо прешли на другу страну. Све то време док смо ишли даље, капетан и ја смо нетремице посматрали острво и море око њега помоћу својих двогледа.

Тако сам видео хиљаду призора који су ми дали повода да се занимам и чудим јер су се у трави на рубовима острва жива бића кретала међу њеним влатима, а море се често видело на том потезу, као и пресијавање необичних риба, врло бројних и разноликих.

Потом сам обратио помну пажњу како бих забележио та многобројна створења што су живела у трави јер одувек ме је занимао морски коров због мноштва прича које сам био чуо о њему, и од

капетана Џонсона и од других морских вукова што су били заповедници бродова на мојим пловидбама. Несумњиво су та острва и нагомилане скупине корова биле део истог оног мора траве које је капетан Џонсон увек називао Великим виром. Као што рекох, добро сам обратио пажњу како бих забележио какав сој створења је живео у тој трави, те сам тако ускоро приметио да је краба било више него ичег другог, колико је домет мог двогледа успео да ми покаже. Јер краба је било на све стране и све су биле жуте по горњем делу тела исто као трава. Неке су биле мале као врх палца, а многе и мање, рекао бих, да сам био ближе да их уочим. Али остале, што су милеле међу влатима траве, засигурно су биле широке и читаву стопу преко леђа, и све су биле жуте, тако да су, осим кад се крећу, могле да остану у потпуности скривене зато што им се боја поклапала с нијансама корова у којем су живели.

Опловили смо северни крај острва и увидели да је оно, као што сам већ рекао, нешто шире од пола миље или можда три четврти, колико смо могли да проценимо поуздано. И дозволите ми овде да вам кажем како је висина острва изнад мора, што смо тад проценили будући да смо били веома ниско у чамцима и гледали одоздо у траву, била око добрих двадесет или двадесет пет стопа изнад океана. Највиши део био је у средишњим деловима, тако рећи у унутрашњости острва, изгледом налик на какву ониску и густу шуму с вишим дрвећем у средини, сасвим изгубљену у џунгли необичних пузавица. И то је најбоље поређење које могу да повучем између острва и нечег на копну.

Заобишавши северни крај острва, кренули смо ка југу дуж целе западне обале под коровом у жељи да га у целости опловимо и по могућству откријемо узрок и место оног чудног дозивања у зору. Било је заиста језовито пролазити туда; јер непрестано смо отварали неки мрачан простор налик пећини, тамнозелен и суморан, што се пружао ка унутрашњости траве, међу оним великим стабљикама. И често је деловало да се нешто тамо креће. И владала је тишина у целој тој чемерној пустоши, сем кад би се неки ветрић необично поиграо изнад ње, од чега би жуте влати траве мало зашущкале на том месту уз звуке што су подсећали на тихе уздахе, као да су каква жалобна бића вребала у тој маси мукле тмине. А кад би ветрић прошао преко мора, настала би два пута дубља тишина, тако да ми је било мило што смо држали чамац подаље од траве.

Тако смо се, све пажљивији и тиши због језивости тог влажног и самотног острва које нам је сад донекле почело да утиче на расположење, спустили до југа дуж обале са његове западне стране. Док смо ишли, све већи мук и опрез су нас обузимали, тако да су

морнари потапали весла готово без икаквог звука, али су веслали пажљиво, сваки врло помно и напето загледан у сенке унутар те силне травнате масе.

Задесило се да је један од њих ненадано престао да весла, посматрајући врло предано и преплашено нешто што је приметио усред тмине која је вребала међу чудовишним стабљикама траве. На то сви људи учинише исто и зауставише весла како би у страху пиљили у мрачне пределе корова, уверени да је онај човек видео нешто врло страшно.

Капетан није покушао да укори људе, већ је и он зурio, као и ја сâм, не би ли уочио шта је то онај човек видео. И убрзо сваки за себе откри о чему се ради, али испрва је једино деловало као да пиљимо у огромну и огавну гомилу стабљика траве у унутрашњости, далеко од обода острва. Но, врло ускоро та ствар постаде видљивија оку и видесмо да се ради о некој врсти рибе попут голуба ухана или хоботнице што лежаше међу травом, врло мирно, у сенци исте оне тмине, и боје као и коров који јој беше дом. То биће је било огромно, колико ми је поглед откривао, наизглед прострто на све стране међу травом.

Капетан Џонсон устаде с места на крми чамца и тихо рече људима да спусте весла у воду врло пажљиво како бисмо поново заплвили, што су они и учинили с изузетним опрезом док је капетан закормиларио чамцем тако да смо се неко време одмицали од острва, те нам је расположење убрзо постало ведрије будући да смо се удаљавали од тако страшне и ужасне немани.

Пловили смо тако готово целу миљу ка југу, држећи се подалје од обале острва, и ускоро смо видели како се трава извија у нешто попут спруда или рта од своје главне површине. Заобишли смо то у широком луку и открили да је обала острва увучена у дубоки залив, а у трави тог затона видесмо нешто због чега претпостависмо да смо открили место одакле је долазило оно натприродно дозивање у зору; јер међу травом се, близу њене ивице, налазио труп лађе без иједног јарбола, мада не јасно видљив будући да га је коров скривао и прекривао.

Сви смо се неизмерно узбудили због тог призора, а капетан наложи људима да приону на весла. И заиста, наједном више нисмо осећали страх од притајених чудовишта због којих смо претходно били тако тихи и опрезни. Пошто су људи из све снаге завеслали, врло брзо стигосмо на обалу залива где је почивао напуштени брод и видесмо да се налази не више од отприлике десет јарди унутар траве која беше веома ниска и равна на том потезу око њега. Али иза брода трава се уздизала, мрачна и туробна, двадесет и више стопа увис, и расла преко њега.

Стали смо потом, запитани како је најбоље да приђемо том броду, а све време док је капетан о томе размишљао, ја сам двогледом осматрао олупину, с невеликом надом да ћемо наћи икога на њој. Јер било ми је сад јасно колико је стара и како је пропала услед година и временских прилика, у целости обрасла травом, која као да је расла кроз дрво на боковима брода иако је то било готово незамисливо. Но, открили смо да јесте тако кад смо се приближили олупини. Претраживао сам затим траву поред ње како бих видео да ли има неких чудовишних риба у близини. Капетан Џонсон је чинио исто, али ништа нисмо нашли. Капетан је онда издао наређење да се чамац увуче у коров, па смо се пробијали кроз ниску траву до бродског бока.

Док смо напредовали кроз траву, запањило нас је кад смо увидели колико живота је скривено у њој, сасвим неприметног. Јер сва је трава око чамца сад врела од сићушних краба што су трчале дуж власти и мањих стабљика, док је вода која се видела између израштаја траве била крцата живим бићима – великим раковима наоко крупнијим од козица што су јурцали на хиљаду страна одједном и шарених риба које су брзо промицале. Из саме траве безбројни инсекти чудноватог соја искакали су попут бува, само што су били стотину пута већи. Два-три пута, док смо пролазили чамцем кроз траву, узнемирили смо огромне крабе које су лежале зловољно или вребале плен. Једна од њих, леђа великих као поклопац лонца, ухвати се за весло једног од морнара клештима и проби брзо и лако танко дрво лопатице. После тога побеже, горопадна и живахна, затресавши траву у пролазу, што ће вам дочарати какву је енергију и снагу имало то створење.

За неколико минута смо се пробии до брода, помоћу секира, ножева и весала. Капетан није желео да се сабље користе за траву јер су оне биле оружје и тако је морало да остане.

Кад смо пришли броду, видели смо да му је трава у потпуности прорасла кроз бок, као да је пустила корење у његовом дрвету. То нас је све донекле запрепастило, као и још много тога што смо открили. Јер кад смо кренули да се пењемо уз бок брода, схватили смо да је дрво омекшало и иструнуло, те да је попут сунђера, па смо могли да забијамо врхове ципела у труп и тако сваки за себе сместа направимо мердевине до врха.

Кад смо се испели на највиши део олупине и погледали брод, ничег није било сем окоснице сачињене од бокова, прамца и крме, будући да ниједна палуба није постојала и да су греде што су их држале делимично недостајале, а тек понека од преосталих била је цела. Дно брода било је готово сасвим иструнуло тако да је изобилна трава расла одоздо, где се видела вода, врло мутна и тамна.

Трава је расла кроз бокове лађе или преко ограда, баш како је изгледа и одговарало тој необичној биљци, ако смем тако да је назовем.

Пун чемера беше поглед надоле, у тај напуштени труп који је од потапања чувао загрљај корова већ стотину година или можда две. Кад сам питао капетана за старост брода, проценио ју је на нешто више од четири века, говорећи тако учено о иструлој крми и прамцу, те о облику и поставци дрвеног костура, да ми је било јасно како поседује велико знање о тим темама.

Убрзо, пошто се ништа више није могло урадити, сиђосмо у чамац, забијајући врхове ципела у меки труп старог брода да бисмо имали упориште. А пре него што смо га напустили, одломих комад једног мањег трупног ребра како бих имао успомену на ту авантуру.

И потом се извукосмо из траве, срећни што смо је се отарасили сад кад нам је страст за пустоловином помало уминула, а сећање на оно што вреба у њој још увек било снажно присутно у нама. Потом смо завршили обилазак око острва, за чије је опловљавање било потребно прећи више од седам миља. Затим смо дошли до свог брода, врло жељни доручка, као што можете замислити.

Цео тај дан прође без ветра и често сам подизао двоглед ка острвцима траве која су прекривала друге делове мора, али ниједно од њих није било изразито велико или високо премда сам подсећао себе да би изгледала виша кад бисмо им се приближили чамцем. У шта смо се уверили јер смо то поподне искористили да идемо чамцем од једног острвца до другог. Нашли смо изобиље краба, риба и ситних створења, али ниједан траг олупине или људског живота. Вратили смо се на брод увече и дуго разговарали о необичности оног дозивања што је допрло до нас у зору, али разумно објашњење нисмо могли да докучимо. Ускоро сам отишао у кревет, изморен од мањка одмора претходне ноћи.

Капетан ме је дрмусањем пробудио у рано јутро, а кад сам се ваљано расанио, рекао ми је да похитам на палубу, да је море још мирно и да су поново чули онај глас у зору која је управо свитала.

Чувши то, одјурио сам с капетаном Џонсоном на палубу и тамо на крмници затекао другог официра с двогледом, загледаног преко пучине ка истоку, према острву траве које се једва назирало сем као нејасна сенка, ниско спуштена изнад воде.

Други официр подиже руку ка нама и прошапта „Пст!” и сви почесмо да послушкујемо. Никакав звук се није чуо извесно време, а ја сам дотле постао свестан посве чудесне лепоте праскосорја. Небо на истоку деловало је као да је утонуло у воде тихог смарагда, од необичне и јасне зелене до прозрачности треперавог зеленила које се засигурно протезало до самих граница вечности, у загаситим светлима што су носила свест кроз етеричне дубине свемира,

све док се душа не би изгубила у блиставој зори, поздравивши незане духове. Ово је неспретно срочен опис начина на који је светост тог пригушеног светла и чуда умирила само моје биће немом срећом. Потом се, чак и док сам западао у то стање свести, с мора на истоку и из све те тишине у зору, поново зачуо онај далеки и нејаки глас:

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

„Сине човечји!” чуло се тихо, слабашно и невероватно из потпуног мука чудесности и тихе чаролије на истоку. Зеленило нижих потеза неба бледело је док смо ослушкивали без даха, а високо горе промину мрља љубичастих светала и стопи се са све ширим ватреним облацима на небеским висинама, а затим се придружи топлијим светлима и сребрносивом бледилу раног јутра. И даље смо чекали.

Убрзо се на истоку појави златна топлина на бисерном спокоју ниског неба, а руб сунца подиже се мирно и самоуверено из измаглице, бацивши цео сноп светлости преко мора. У том тренутку далеки, изгубљени глас поново се огласи:

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

„Сине човечји!” дојезди необично до нас преко утихнулог мора, као да потиче из неизмерних и бескрајних даљина – глас слабашан и самотан, можда налик дозивању каквог духа што изјутра рида. Док смо се згледали и без речи постављали питања, зачу се и нејасна, непојмљива мелодија – далеко, далеко преко мора, тек да би убрзо поново нестала у тишини. Нико од нас није могао да докучи шта би она могла да наговести.

Након доручка тог дана капетан Џонсон нареди да се спусти чамац и смести бројну посаду у њега, наоружану као и претходног пута. Потом се отиснусмо ка острву траве, али пре него што смо сишли с брода капетан скину мање бродско звоно које је висило на крменици да бисмо га понели на чамац, као и свој рог за командовање.

Цело то јутро провели смо пловећи наново око великог острва траве, а на сваких стотину хватова ја сам ударао у звоно, а капетан довикивао кроз трубу ка унутрашњости острва и питао има ли какав напуштени брод с изгубљеним људима скривен у срцу корова. Но, нисмо могли да знамо да ли му се глас проносио кроз траву или га је она пригушивала, али смо могли да будемо сигурни само у једно – да никакав одговор није стигао из све те пустилине под травом, нити на звоњаву, нити на наше дозивање.

Тако смо направили пун круг око острва и ништа нисмо сазнали, сем што сам ја, кад смо се једном обрели тик уз обалу, видео уистину монструозну крабу, два пута већу од било какве коју сам икад видео, далеко међу огромним стабљикама траве. Та краба је била тамне боје, као да је желела да се уклопи у тамне нијансе корова у унутрашњости, па сам по томе закључио да живи далеко унутар тмине средишњих делова тог необичног острва. А заправо, како сам размишљао, шта смо могли да предузмемо и да смо пронашли брод далеко у унутрашњости траве? Јер како би било који човек могао да се суочи с чудовишним бићем попут тог, а засигурно би било безброј таквих немани у средишњем делу острва, не рачунајући оног ухана што је такође насељавао траву пустог и самотног острва.

Вратисмо се напослетку на свој брод, прошавши опет поред оног чамотног трупа на ободу травнатог острва. Сећам се да сам размишљао о дугим столећима што су прошла откако је та стара лађа нестала.

Кад смо се вратили на брод, капетан Џонсон се попео на главни јарбол, а и ја с њим. С окова на врху додатно смо проучили унутрашње делове великог острва, али трава се на све стране уздизала у обилној маси гадног жутила, а понегде би се та боја преметнула у загаситу зеленкасту нијансу, тамо где је коров био скривен од светлости. Убрзо смо престали да осматрамо острво јер би засвођеност и испреплетаност тих чудовишних власти с лакоћом прикрила и целу флоту бродова уколико би им недостајали јарболи.

Да ли је неки брод био скривен у тој травнатој пустоши – ко то може рећи? А и ако неки брод јесте био скривен и заробљен далеко у унутрашњости те траве и обрастао њоме, колико је било вероватно да се на њему налазило иједно живо биће? Јер морате имати на уму људске потребе сваког таквог заточеника, а морате се сетити и чудовишних немани што су тумарале у тој огромној маси траве... И опет, да се унутар траве налазио брод и неко људско биће на њему, зашто би се оно гласало оним чудним дозивањем у зору, преко мора, а да не одговори на наше позиве? О свему сам томе хиљаду и више пута размишљао, али ни сам немам прави одговор, изузев да се тамо можда налазила нека јадна, избезумљена душа што се очајнички још опирала смрти током тих самотних година, на изгубљеном броду скривеном у морској трави. То је једино објашњење које је макар изблиза задовољавало моју потребу за расуђивањем. И уистину, било би чудно ако тај неко није тек усамљени безумник, што поздравља сваку зору необузданим и бесмисленим речима и певањима која, рекло би се, могу да значе нешто само убогом, поремећеном уму.

Али да ли је тако било или је у тој пустоловини било посреди нешто ван нашег непристрасног знања, не могу сасвим да проценим. Могу само да вам кажем да смо у освет трећег дана тог затишја поново чули оно далеко и необично дозивање које је допрло до нас кроз мук и сивило с источног мора, где се пружало острво од траве. Веома тихо и самотно беше дозивање:

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”, долазио је до нас дуг, развучен и пригушен узвик, као из бескрајне даљине. Зора је рудела и откривала јасне назнаке ветра. Но, пре него што се ветар спусти до нас, горњи руб сунца подиже се изнад црног и суморног обзорја, наизглед врло чамотног и забрађеног ветровитом сумаглицом. Море је било оловно, а сунце нас обасја снопом гримизне светлости, величанствене а ипак некако туробне, и у том тренутку чусмо онај далеки, слабаши глас последњи пут:

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

„Сине човечји!”

А потом и ону неразазнатљиву, пригушену мелодију која се сад толико слабо чула да готово нисмо ни знали да ли је слушамо или не; јер ветар је налетевши производио тих, готово неприметан звук изнад мора. Убрзо ветар замрачи море на северу и напуни нам једра док су морнари закретали крстове. И заплувисмо поред дуге пустолине великог острва од траве и настависмо пловидбу, оставивши мистерију оног гласа шуму мора и у друштву свог вечитога тајанства.

Превео с енглеског
Иџор Цвијановић